

drastra, sino siempre *madrasta*» (carta de 1913, en O. C. de Ruyra, 820n.). —³ Cf. *EntreDL* III, 167.25ss.

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *maregassa*, *margassa*, *mairegassa*, *marassa*, *marera*, *marota*, *maroteta*, *marer*, *esmarerar*, *mareta*, *marella*, *mairal*, *mairar*, *Madres*, *Madrona*, *madral*, *madaral* adj., *materal*, *riu Madriu*, *Romadriu*, *madreguera*, *madri-guera*, *madrigar-se*, *amadrigar-se*, *madrilla*, *madrija*, *madritxo*, *madrina*, *gallina madrina*, *madrineria*, *madrissa*, *madrir*, *madrona*, *madastra*, *madrasta*, *marastra*, *madrasta*, *comare*, *comarejar*, *comareig*, *comaratge*, *comarera*, *comareta*, *comarot*, *emmaregat*, *emmarat*, *emmarar-se*, *emmarament*, *desmaregar*, *esmarerar*, *matriu*, *matricària*, *matricul*, *matricula*, *matricular*, *imma-tricular*, *matriculació*, *immatriculació*, *matriculable*, *matriculador*, *marreller*, *marguiller*, *margaller*, *matern*, *maternal*, *maternivol*, *maternitat*, *matrimoni*, *matre-moni*, *madremoni*, *madremonier*, *madremunyat*, *matri-monial*, *matrimonier*, *matrona*, *matronal*, *matronassa*, *metròpoli*, *metropolità*, *metro*, *metrorràgia*, *metrosco-pi*, *metrotomia*, *metrectomia*, *matriarcat*, *matricida*, *matricidi*, *mare-balena*, *mare-de-Déu*, *maredeuera*, *maredeueta*, *mare-mestra*, *mare-olivera*, *mare-selva*, *maniselva*, *selvamaire*, *salveimare*, *mamellera*, *malan-guera*, *mareperla*, *mareperlat*, *madrèpora*, *madrepòric*, *madreporita*, *amares*, *maramiota*.

Marea, V. *mar* *Mare-balena*, *maredeu*, V. *mare* *Maregada*, V. *mar* *Maregàs*, V. *malegàs* (MAL) *Maregassa*, V. *mar* i *mare* *Maregera*, *maregivol*, *maregot*, *mareig*, *marejada*, *marejador*, *marejar*, *marejol*, *marell*, V. *mar* *Marella*, V. *mare* *Marellenga*, V. *malle-renga* *Maremàgnum*, *marenda*, *mareny*, *mareògraf*, V. *mar* *Mareperla*, *marer*, *marera*, V. *mare* *Marès*, *maresa*, V. *mar* *Mare-selva*, V. *mare* *Maresma*, *maresmació*, *maresme*, *maressenc*, *maressós*, *mareta*, V. *mar*

MARF, adj. 'marcit', ant., del cèltic MARVOS, pròpiament 'mort', de l'arrel indoeur. MOR/MR 'morir'. □ 1.ª doc.: fi S. XIII.

«Sapiaz que'l regne del cel avetz perdut: estatz floritz per so que tornez *marfi*, e estaretz rics temporalment per so que totz temps mendiguetz», *VidesR*, on tenim un plural en -i (com és regular en aquest text) (*LleuresC*, p. 301) (§ 34); «si la confessió és *marfa* en la boca --- la fe del cor és secada», ib. (f° 23v2, 238r2, trad. *marcescatis*, *marcida*, 58, 725). També figura en el *Diccs. de rims* de JMarc (1371), i el *DAG*. duu un exemple de *marf* en un ms. del S. xv, i un de *marfar* 'marcir' en el Boeci de la Bibl. Univ. Bna.; prov. *marfi* «flétrir; mortifier; abimer», *màrfi* «engourdissement des mains», oc. ant. *marfezir* «se flétrir»; eiv. «*marfi*: marchito» (PzCabr.).

Demostrà l'etimologia gallica Jud, *Mots d'origine gauloise*, Romania XLVI, 465; *Vox Romanica* VIII, 49-50; Spitzer, B. de *Dialectologia* Cat. xi, 129, i *MLN* LVIII, 519-21, que hi afegeix fr. ant. *esmarve*, es-

ma(r)bre, avui *La Marve*, *Les Marvottes* nom de rius intermitents en el N. de Fr. En cèltic conservat com irl. *marb*, ky. *marw*, còrn. *marow*, bret. *maro* (Bolelli, *It. Dial.* XVIII, 53). La -f- de oc. ant. *marfezir*, *marfar*, *marfi* i cat. ant. *marfit*, que cita M-Lübke, *Das Kat.*, p. 116, és analògica de *marf*, on s'explica com en el cat. ant. *serf* SERVUM, per la posició final.

DERIV.: *Marfar*: «l'àngel li tocà lo nervi a Jacop, on mantenent li *marfà*», «om dejuna --- en martz --- e fem-o per so que en nós *marfen* los nostres vicis, qui no-s poden aucir en altra manera, e per aysò dejunam, majorment, que en nós nasque dobla virtut», *VidesR*, traduïnt «ut in nobis marcescant vitia», f° 211v1, 59r1 (153.21); també en poetes: «la flors / *marfa* lieu per lo ven / e rams frayn per calors», Guillem de Cervera (511c); *marfar-se* 'consumir-se (d'impaciència etc.)', Cerverí, 34/21.30; *merfà* pf. 3, Aversó, 10.14 i 10.15.

Oc. modern *se marfi* 'migrar-se': «en esperit de penitènci / rebouilrén, nous *marfirén* / e junarén e gemirén», Mistral (*Nerto* VI, 309, trad. «nous mater dans les macérations»); oc. ant. *marfezir* = *marcezir*, Tarn *malfrí* «faner, flétrir» (Gary), tol. *malfre*, -o, «défraichi, frippé», Tarn *malfre* «fané, flétrir» (per als quals veg. *marso* MARCIR). *Marfi* «tomado, hurta-do», «mustio, triste» en el gloss. d'Ausiàs per Jn. de Resa (d'on passaren a Ros i a Sanelo, 89, 98). Per encreuament amb *maganbar* (MAGANYAR), en sortí oc. ant. *marfanbar* «gàter», *marfanb* «défaut, endroit gâté, partie défectueuse», d'on el nostre cognom *Marfany*, i el port. dial. *amorfanbar* «fanar, estar un pouco murcho» a la Beira (RLus. II, 244). Per encreuament amb *afollar*: *marfollar* generalment alterat com *morfullar* (cap a Girona, *AlcM*), en part influït per *fulla* i el seu compost *marfull*.

Marfa, o (bastant segur)¹ *marfà* 'espècie d'armari' (Ebre), i ja 1329, 1410, 1418, 1443 (*AlcM*), «una caxota sclafada e un *marfà* o enpoller trencat», Bna., 1432 (*BABL* x, 281), i *merfà* «tenidor de empolhas», c. 1390 (rimant amb *fa*, *refà*, *Rifà* etc., Aversó, 10.15), sembla ser més aviat provinent de l'ar. *marfa*^c «arca», «reservatorium», Dozy, *Suppl. I*, 543. Que el nom de la *feina d'en Marfà* vingui del nom de persona *Maroald* (*AlcM*) és una òbvia impossibilitat fonètica; com que tant o més sovint s'ha dit la *feina d'en Jafà* (almenys a Girona, on ho he sentit molts cops, i sempre així, 1920, 1925 ---) es tracta de les frases *ja fa*, *mal fa*, disfressades de NP, una mica adaptats a mots catalans existents, *marfar* i *Jofre*.

Marfuga 'malura, plaga, cosa que contagia o empesta' [1740] sembla ser també un mot tret de *marf*, *marfir*, *marfar*, amb el quasi-sufix de mots afectius com *feixuga*, *xaruga*, *belluga*, *ballaruga*, *faluga* etc., probablement ajudant-hi la contaminació de *fuga* i *foguerada* 'engrescament' i de l'ar. *marfūd* 'deixat, abandonat, engegat, descartat' i els seus successors romànics cast. ant. i port. ant. MARFUZ 'renegat, traïdor' (Ss. XIV-XVI), que es propagaren també dialectalment per Itàlia i Catalunya (*DCEC/DECH*). Recollit *marfuga* primerament per Belv. (1805) amb la traducció «ll. epidemia, i cast. constelacion, epidemia, morri-